

צא יריות לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 42 ♦ וירא

נקודות אור

סיפור מדהים שיש בו הרבה מוסר השכל: הגעתי פעם לבית הכנסת בבוקרו של יום השבת, והנה אני רואה יהודי מנכבדי הקהילה, ניגש למישהו אחר מהמתפללים, ואומר לו כמה מילים, והלה פשוט מחייך חיוך רחב ונראה מרוצה מאוד ממה שהוא שמע. אולי הוא אמר לו בדיחה? אני לא יודע...

זה היה נראה לי מאוד מוזר, כי הכרתי את היהודי הזה כאחד שלא מדבר בכלל לפני התפילה, אדם מאוד רציני, כל בוקר הוא רץ למקווה ומתכוונן לתפילה בחיל וברעדה, ופתאום הוא משוחח כך לפני התפילה...

עוד בטרם הספקתי להירגע מהתמיהה שלי אני רואה שהוא ניגש לעוד מישהו, ואומר לו משהו, וגם ההוא מחייך בהנאה... אמרתי לעצמי, בטוח יש כאן משהו שהרי הוא לא מדבר אף פעם לפני התפילה

שמרתי את התמיהה בליבי, ואחרי שהסתיימה תפילת המוסף, כשבית הכנסת התרוקן מעט, ניגשתי אליו ודרשתי הסברים. הבנתי שיש לי פה סיפור מעניין...

ואמרת לי שאני כבר שלש שעות מסתקרן והוא לא יכול להשיב את פני ריקם...

ואז הוא אמר לי דבר מדהים: "יש עניין גדול לתת צדקה לפני התפילה, כמו שגא' אני בצדק אחזה פניך". ע"י צדקה אפשר לבוא לפני הקב"ה ולבקש ממנו בקשות שהרי אני יודע שחשאתי וא"כ איך אני יכול לבוא לפני הקב"ה ולבקש בקשות? הרי המלאכים הממונים על התפילה יזרקו אותי ואת התפילה שלי! אבל כשאדם נותן צדקה, הוא מעורר מידה כנגד מידה, שכמו שהוא נותן צדקה כך הקב"ה יעשה אתו צדקה וישמע את תפילתו.

אבל בשבת א"א לתת צדקה, לכן חשבתי וחשבתי ובסוף מצאתי פתרון, שהרי כתוב בגמרא 'גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה', ולכן, בכל שבת בבוקרו לפני התפילה, אני משתדל לגמול חסד לפחות עם שני יהודים. איהו חסד הכי קל לעשות בשבת? לשמח אותם! וזה לא סתם חסד, שהרי מי שמשמח יהודים זוכה להיות בן עוה"ב.

ניגשתי ליהודי הראשון שראיתי, וסיפרתי לו שאתמול, לפני כניסת שבת, ראיתי את הבן שלו יושב בבית הכנסת ולומד בקול ובהתלהבות. כמובן שזה מאוד שימח אותו ולכן ראית שהוא חייך חיוך רחב, ואגב, עוד לא ראיתי אדם אחד שלא נחם מהנאה ונחת כשמחמיאים לו על הבן שלו!!!

לאחר מכן ניגשתי לאיש השני, ואמרתי לו שאני מתנצל... שבע שנים הוא ניגש לעמוד בתפילת המוסף, ומאוד מאוד נהייתי מהתפילה שלו, אבל לא הספקתי להודות לו על כך. עכשיו, כעבור שבע שנים אני רואה אותו שוב, ומודה לו, וגם מספר לו שמאוד מאוד נהייתי לשמוע אותו מתפלל בחן ובנועם... וכמובן שגם הוא חייך בהנאה. כך גמלתי חסד עם שני יהודים, ויכולתי לגשת לתפילה בלי שהמלאכים הממונים עליה יזרקו את התפילה שלי."

חכמתכם ובינתכם

מסופר על הרוגטשובר, כי בהזדמנות אחת היה יושב עם אחד הרבנים, כשלתע נכנסה לאחד אישה בוכיה ופנה אל הגאון בתחינה: 'יבלי, אנא ברך את בעלי שחלה חולי גדול-לרפואה שלימה!'

השיב לה הרוגוטשובר בענותנות יתירה "מעולם לא הענקתי ברכות, ואיני רבי"

אותו רב שהתבונן במתרחש ניסה לשדלו בדברים: הרי נאמו בתלמוד "אל תהי ברכתו הדיוט קלה בעיניך" כ"ש וק"ו הרב שברכתו חשובה טפיל!

הביט בו הגאון והפטיר: "עד שאברכה עם ק"ו תברך אתה בלי ק"ו..."

הגות שאבעס'

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

רבי סימון בשם ר' אלעזר אמר: אברהם עשה חסד עם מלאכי השרת, דכתיב והוא עומד עליהם וגו'; ראה מה פרע לו הקב"ה לבניו, המן והבאר והשלו, וענני כבוד מקיפין אותן. והרי דברים קל וחומר: ומה זה שעשה חסד עם מי שאינו צריך חסד, כך פרע לו הקב"ה, מי שעושה חסד עם מי שצריך חסד על אחת כמה וכמה (ילקוט שמעוני)

אחד ממצוות היום בפורים הוא משלוח מנות, ושמעתי פעם לבאר את הדבר בדרך משל, למלך גדול שמיטיב מאד עם נתיניו והם רוצים לתת למלך משהו שיביע את ההערכה והאהבה כלפיו, אך המלך נמצא בארמונו וקשה הגישה לשם, אבל יש למלך בן שגר בעיר, הולכים נתיני המלך וקונים מתנה יוקרתית ומרשימה ומביאים לבן של המלך והמלך שומע מזה ומתמלא שמחה ואהבה לנתיניו, כך כשאנו נותנים משלוח מנות לשני, שהוא בנו של ממ"ה הקב"ה, הקב"ה שמח מכך ומתמלא אהבה אליו.

ואולי לכן מצווה זו נקראת משלוח מנות איש לרעהו, אם אתה נותן רק בשביל לסמן וי ברשימה זה לא הנתינה הרצויה, הנתינה הרצויה היא מתנה שגורמת לרעות ולקרבה, כי כאשר יש קרבה והאהבה בין הבנים האבא שמח.

עולם חסד יבנה ---

אומר הפחד יצחק (ר"ה מאמר א פ"ב) שהתהוות הבריאה ממידת חסדו ית' כמשנ"א עולם חסד יבנה. ומכיוון שנתנו החסד הוא הנתיב אשר עליו צעדה הבריאה בהתהוותה, הרי ממילא שבשעה שהכיר אברהם את בוראו, דרך נתיב החסד עבר, א"א נסתכל בבירה ומתוך הבירה הציץ עליו בעל הבירה, ואי אפשר לאדם שירגיש בהצצתו של בעל הבירה מתוך הבירה שאינה אלא במידת החסד, כי אם ע"י השתייכות למדת חסדו של בעל הבירה ע"י ש.

נמצא שלהכיר את הבורא המחפש ומקיים את העולם במידת חסדו, א"א אלא ע"י השתייכות למדה זו, שרק אז יוכל לראות את חסד ה' בבריאה, ויבוא להכיר ע"כ את בעל הבירה.

וראיתי לבאר, שיתכן ששורש החטא אצל אדם הראשון היה שכפר בטובה, שד' ציווה אותו מכל עץ הגן תאכל חוץ מעץ הדעת, וכשאכל מעץ הדעת כפר בטובה של כל עצי הגן שנבראו למענו, שביטא בזה שכביכול חסר בחסדו ית', ומכיוון שהבריאה אמורה לשוב ולהתקשר לבוראה בנתיב החסד, הרי שבהעדרה שוב אין העולם יכול לשוב ולהגיע לתכליתו לידבק בבוראו, וממילא "נחמתי כי עשיתם", אבל "נח מצא חן בעיני ד'", כי ע"י נח התחיל עולם חדש, שבחסדו קיים את העולם, בהתמסרותו בתיבה לכל בעל חי, וע"כ זכה להיות אב לעולם החדש ויקראו על שמו, אבל עדיין לא הייתה מדת החסד בשלימות כי לא התפלל על בני דורו.

ובאן הזרחי אורו של אברהם אבינו עמוד החסד, שלימד את הבריות להודות ולברך לד' על החסד שהוא עושה עם הבריות וגם התפלל על בני דורו ואף על בני סדום שהיו רעים וחטאים לד' מאד וע"כ העלה את עצמו ואת זרעו למעלה העליונה של הבריאה.

כי ב'עולם חסד יבנה' טמונים שני דברים, הראשון שהקב"ה לא חייב לנו כלום וכל מה שברא בעולמו ברא ברוב חסדו וכשאני עושה עם השני חסד גם כשאני לא חייב וגם כשאני לי חשק בכלל לכך, אני מידבק במידת החסד של הקב"ה וזוכה ומזכה את כל עם ישראל שהקב"ה ישיפע עלינו בחסדו חיים מאושרים, והדבר השני, הקב"ה ברא את האדם בצלם א-לקים. כלומר, בכל אחד מאיתנו יש תכונות א-לקיות וכפי שהקב"ה ברא את העולם בחסדו והוא עצמו גומל חסדים, מנחם אבלים וכדומה, כך גם בנו טבועות התכונות של חסד. מכאן, שהחסד והנתינה טבעיים לנו! איננו צריכים לעמול ולרכוש תכונות אלו מחדש, אלא לגלות אותן בתוכנו!

וזוהו אחד הדברים שאנחנו יכולים לפעול רבות בימים אלו שמידת הדין מתוחה רח"ל, להשתדל לקרב ולהתקרב לזולת, לאהוב את רעך גם אם הוא לא בדיוק כמוך, לדאוג לטובתו של הזולת גם כשזה לא קל ולא נעים, וע"י ההשתייכות למידת החסד נזכה שהקב"ה בחסדו יהווה את העולם ויחמול וירחם עלינו.

וחשוב להדגיש שלא הכסף, לא העושר, לא הגיל ולא הניסיון הם אלו שקובעים אם אדם יהיה איש חסד, כל אחד יכול לעשות חסד – עשיר ועני, גדול וקטן, חזק וחלש, כי חסד הוא לא רק בדברים גדולים ודרמטיים כמו לדאוג לאוכל ומגורים למשפחה מהדרום, או לארגן אמירת כל ספר התהילים לרפואת החולים הפצועים ולשמירה על עמ"י, אלא גם ואולי בעיקר ע"י דברים קטנים שמזדמנים לכולנו ביום יום, כמו הארת פנים לחבר, פירגון לשני, להרים טלפון להורים ולשמח אותם וכדו'.

בימים האחרונים ראיתי תיעוד ממך הגרב"מ אזרחי צזוק"ל, שכידוע היה מתמיד עצום ושקוע כל כולו בלימוד התורה, ובתיעוד רואים את אחד התלמידים שבא עם בנו לחלאקה אצל רה"י זצ"ל ורה"י מביא לילד הקטן מכונית צעצוע ומסובב את הקפיץ תוך שהוא מסביר ומדגים לילד מה בדיוק הצעצוע עושה וכשהוא רואה שהילד שמח, אומר רה"י לתלמידו 'שימחתי אותו', כך נראה אדם גדול שיורד מעומק מעלתו וגדלותו, לא חס על כבודו, ומשקיע זמן ומחשבה איך לשמח ילד קטן.

רק ע"י שמתחסדים עם הבריות, רק ע"י שרואים את השני, חושבים עליו ודואגים להיטיב עימו זוכים לגדול ולמשוך חסד ורחמים על העולם כולו ולזכות למצוא חן בעיני ד'

אחד הסיפורים המיוחדים והמפעימים שסיפרה בת דודתי הרבנית רחל הבר תחי' על בעלה בן דודי הבלתי נשכח הרה"צ ר' אברהם ישעיה הבר זצ"ל:

לפני 27 שנים, שנת תשנ"ו, השעה 21:50

ישבתי בביתי, יודעת שבעלי מסיים עכשיו למסור שיעור בישיבה ועוד כרבע שעה, מקסימום עשרים דקות, הוא מגיע בעז"ה הביתה. צלצל הטלפון שינה לי את התוכניות. הרמתי את השפופרת. בעלי על הקו, הוא התקשר מטלפון ציבורי הסמוך לישיבה. "אשוב מאוחר הערב, אני מתעכב", אמר. שאל אם זה לא משבש תוכניות ואם זה בסדר. אמרתי שכן, לא שאלתי שאלות, ידעתי מה משמעותן של צמד המילים: "אני מתעכב"...

לאחר פטירתו, קיבלתי מאות מכתבים שסיפרו על מעשים מפעימים שלא ידעתי עליהם. קיבלתי גם שיחות טלפון שחשפו סיפורים מיוחדים, אחת מהן גילתה לי גם את הסיפור שהתרחש באותו ערב בשעה תשע וחמישים. כך, באיחור של עשרים ושבע שנים, נחשפתי לסיבת העיכוב.

הוא עמד בפתח היציאה מבניין הישיבה, וראה אחד מתקרב. הולך בהליכה שפופה, גורר רגליים ומבט כבוי בעיניו. כשבעלי חשב על כך, הוא נזכר שכבר מספר ימים התלמיד נראה עייף, מדוכדך ולא במיטבו. משהו לא טוב עובר עליו. הוא זקוק לאוזן וללב, הרגיש בעלי וגם החליט מיד מה עליו לעשות. הוא התקשר אלי, עדכן שמתעכב ולאחר מכן פנה אל התלמיד. "מה שלומך?", הבחור ענה מה שענה ובעלי שאל אותו היכן הוא גר. הבחור השיב "ברמות". "וואו, איזה יופי, אני בדיוק צריך להגיע לרמות, אינני מכיר את השכונה, תוכל להדריך אותי?" ביקש. התלמיד הסכים, כמובן, ושניהם עלו על האוטובוס. באותם ימים הדרך משכונת גבעת שאול לשכונת רמות נעשתה בשני אוטובוסים וכך נסעו שניהם, מדברים, מחליפים אוטובוסים וממשיכים לשוחח. במשך כחמישים דקות של נסיעה נחשף בעלי למצוקותיו של הבחור, נסך בו כוח, הפיח בו תקווה והעניק לו כלים שסייעו לו להתמודד.

כאמור, לאחר הפטירה, התקשר אותו תלמיד וסיפר לי: "באותה תקופה עברתי משבר קשה מאוד. רציתי לעזוב הכל. הייתי בחור בגיל העשרה, רגיש ושברירי והרגשתי שהעולם סוגר עלי. באותו ערב יצאתי מהישיבה עייף מעצמי ומהחיים ועשיתי את דרכי לכיוון התחנה. הרב ראה אותי, הניח יד על כתפי והתעניין לאן אני נוסע. עלינו לאוטובוס לכיוון רחוב 'בר אילן' ומשם לשכונת 'רמות'. הנסיעה ארכה קרוב לשעה ובכל אותו הזמן הוא התעניין עד העומק במה שעובר עלי. אני סיפרתי וסיפרתי, והוא שמע והקשיב, החמיא, הכיל והעצים אותי. זיהה את המקור למצוקה, העניק לי טיפים מעשיים איך להתמודד איתה ובעיקר הטעין אותי בכוחות מחודשים.

כשהגענו לרמות הרגשתי שהמשא כבר אינו כבד כל כך, ידעתי שאינני לבד. ירדנו מהאוטובוס ואני והדרכתני את הרב לאן לפנות. הייתי מאושר שעזרת לי הרב להגיע לרמות ושיסייעתי לו. התקדמתי לכיוון ביתי ורגע לפני שנכנסתי לבניין העפתי מבט לאחור. וראיתי... ראיתי את הרב עומד בתחנת האוטובוס בחזרה למרכז העיר. הבנתי שהוא הצליח 'לרמות' אותי תרתי משמע... (ברור, שכאשר הוא אמר שעליו להגיע לרמות, הייתה זאת אמת לאמיתה – והרי היה עליו להגיע לרמות כדי לשוחח עם הבחור)

ובכל זאת ההרגשה הטובה לא עזבה אותי, להיפך, היא התגברה. ידעתי שאני יקר למישהו כל כך שהוא מוכן לנסוע עד כאן למעני. התחושה הזאת נתנה לי כוח להתגבר על הקשיים, להמשיך לשתף את הרב ולעבור בס"ד את הימים הקשים ההם. כיום אני אברך נשוי, אב למשפחה ברוכה עוסק בחינוך ומשתדל להמשיך את דרכו של הרב.

לפעמים עושים מעשה שנראה כל כך קטן וחסר ערך ואיננו יודעים כמה גדול כוחו ורב פריו!!!

ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית

אומר המלבי"ם: כי אין הברכה שורה על אין רק על דבר יש

שני אנשים יצאו לדג. האחד היה דייג ותיק ומנוסה, והשני דג רק כתחביב.

בכל פעם שהדייג המנוסה תפס דג גדול, הוא הכניס אותו לצידנית עם קרח, כדי שהדג לא יתקלקל ולעומתו בכל פעם שהדייג החובבן תפס דג גדול הוא זרק אותו בחזרה למים.

הדייג הוותיק הסתכל בסקרנות על האיש שלצידו, וראה איך הוא חוזר על המעשה שוב ושוב, לאורך כל היום.

בסופו של דבר, כאב לו לראות את הבזבז המשוער הזה של דגים גדולים וטובים והוא שאל את האיש שלצידו:

'למה אתה עושה את זה?? מדוע אתה זורק את כל הדגים הגדולים בחזרה למים??'

ענה לו הדייג החדש: 'כי יש לי בבית רק מחבת קטנה...'

לא פעם גם אנחנו, כמו אותו דייג, זורקים מאתנו והלאה הזדמנויות, שאיפות, תוכניות וחלומות אישיים, רק בגלל שאנחנו חושבים ש'המחבת' שלנו קטנה מדי עבורם.

עלינו לבדוק האם באמת הכלי שלנו קטן מדי בשביל השאיפות והחלומות שלנו או שאנחנו לא מספיק מעריכים את עצמנו ואת יכולותינו ועלינו לשכן לעצמנו שוב ושוב את המשפט שמרן הגרב"מ אזרחי צ"ל חזר עליו שוב ושוב 'המינימום הנדרש הוא המקסימום האפשרי', ויחד עם זה להתקדם כל הזמן ולהגדיל את הכלי מחזיק ברכה שבתוכנו, כי אין הברכה שורה על אין רק על דבר יש

מה פירוש נטילת ידים? היה מתאים רחיצת ידים וכד', אבל נטילה? מאין נוטלים אותם ולאן?

ויש לפרש [ע] בהכתב והקבלה פר' שמיני י"א מ"ד] שהוא מלשון 'וינטלם וינשאם' - מגביהים ומרוממים את הידים ע"י רחיצתן, לוקחים אותן ממצב של טומאה ורוח רעה, ומגביהים אותן לטהרה וקדושה, להיות ראויות לשרת לפני השי"ת.

היו אומר: על נטילת ידים - תודה לך ה' על שנתת לנו האפשרות לרומם את ידינו!

שונה הלכות

בהדרכתם של רבותינו גדולי התורה להתחוק בהלכות שבת, נחמקד בל"ו בשבועות הקדושים בהלכות אלו לכות עמ"י

מעשה בתינוק שלקח בשבת מהמטבח שמן זית למאור והחל לשפוך אותו בכל רחבי הבית.

האם מותר לקחת ממנו את בקבוק השמן או ששמן למאור הוא מוקצה ואין היתר לגעת בו בשבת?

האם נאמר שמכיוון שבש"ע (שי') מבואר, שאחד התנאים שמזון יחשב מוקצה זה 'לא חזי' - שאינו ראוי לאכילה ושמן זית למאור לכאורה הוא ראוי לאכילה אלא שאינו עומד בתקנים המחמירים של הרשויות ולכן לא מוגדר כשמן לאכילה, לכן לא יחשב כ'לא חזי'? או שמכיוון שלכאורה רוב בנ"א לא משתמשים בו גם בשעת הדחק (בפרט אם כתוב עליו 'שמן זית למאור בלבד-לא למאכל אדם') אין זה נחשב ראוי לאכילה כלל ונחשב כ'לא חזי'?

וגם אם נאמר שהוא כלל לא ראוי לאכילה, אולי מותר לקחתו מהתינוק מצד שעתיד להיות גרף של רעי-שעתיד ללכלך את כל הבית או שכל ההיתר בגש"ר הוא רק אחרי שיש רעי בפועל, אך לא ניתן להיתר טלטול מוקצה בגלל שעתיד להיות גרף של רעי?

אשמח לקבל הערות והארות וכן בקשות לקבלת העלון באימייל

gmail.com@8404494
0548404494
זאב כץ